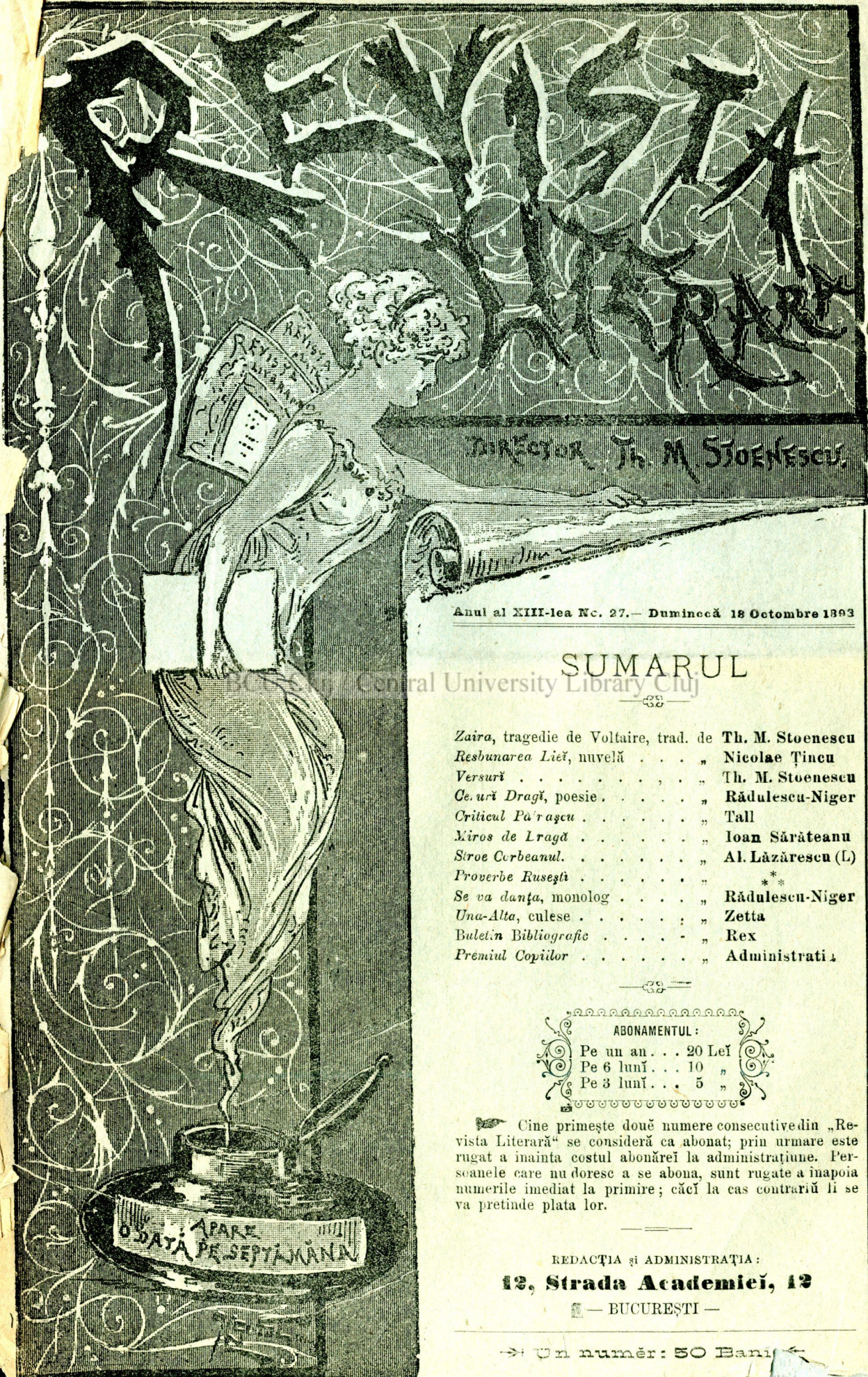

1776

DIRECTOR, Th. M. STOENESCU.

Anul al XIII-lea Nr. 27. — Duminică 18 Octombrie 1893

SUMARUL

<i>Zaira</i> , tragedie de Voltaire, trad. de	Th. M. Stoenscu
<i>Resbunarea Liei</i> , nuvelă	Nicolae Ţincu
<i>Versuri</i>	Th. M. Stoenscu
<i>Ce-urî Dragi</i> , poezie	Rădulescu-Niger
<i>Criticul Păraşcu</i>	Tall
<i>Xiros de Lragă</i>	Ioan Sărăteanu
<i>Stroe Corbeanul</i>	Al. Lăzărescu (L)
<i>Proverbe Ruseşti</i>	* *
<i>Se va danţa</i> , monolog	Rădulescu-Niger
<i>Una-Alta</i> , culese	Zetta
<i>Buletin Bibliografic</i>	Rex
<i>Premiul Copiilor</i>	Administrati

ABONAMENTUL :

Pe un an . . . 20 Lei

Pe 6 luni . . . 10 "

Pe 3 luni . . . 5 "

Cine primeşte două numere consecutive din „Revista Literară“ se consideră ca abonată; prin urmare este rugată a înainta costul abonării la administraţiune. Persoanele care nu doresc a se abona, sunt rugate a înainta numerile imediat la primire; căci la cas contrariu li se va pretinde plata lor.

REDACTIA ŞI ADMINISTRATIJA :

12, Strada Academiei, 12

— BUCUREŞTI —

→ Un număr: 50 Bani ←

„LUPTA FENTRU LUMINĂ”

„LUMINA PRIN LUPTA”

REVISTA LITERARĂ

APARE ODATA PE SĂPTĂMANA

DIRECTOR T. H. M. STOENESCU

ZAIRA

(TRAGEDIE ÎN CINCI ACTE, ÎN VERSURI)
DE VOLTAIRE

(Urmare)

ACTUL AL DOILEA

Scena I

NERESTAN, CHATILLON

CHATILLON

Viteze Nerestane și măndre cavaler,
Tu care între oameni ai fost trimis de cer
Să scapi creștinătatea de lanțurile-amare,
Arată-te și umple-ți privirea d'admirație,
Vezând pe acești tovarăși plângând în genu
[chiați,
'Naintea ta, eroul de care-aū fost scăpați.
Te-așteaptă toți la poarta seraiului,—descinde
La ei, și 'nflăcărarea din piepturi le aprinde,
Ca mândri 'n tot-d'auna prin datoria lor
Să fie strănși și vrednici de-al nostru salvator.

NERESTAN

Ilustre Chatillone, îmi faci prea multă fală.
Părerea ta îmi pare că-asupra mea se 'nșală.
Făcându-mi datoria de om și de francez,
În locul meu ori-cine ar fi făcut-o, crez.

CHATILLON

De sigur, și creștinul precum și cavalerul,
Servind creștinătatea, îi răspătește cerul,
Și fericirea noastră atunci o prețuim,
Când pentru frații noștri putem să ne jertfim,
Ferice este-acela care-a putut, ca tine,
Și fraților și țerei să facă-atâta bine!
Cât pentru noi, ai soartei supuși, ori cât de
[bravî,

Am fi,—copii ai Franței și ai Solimei sclavî,
Uitați de multă vreme în fiarele robirei,
Lăsați apoi de tatăl lui Orosman peirei.
De n'ai fi fost de ceruri trimis a ne veghea,
A noastră Franță vecinic n'am fi putut vedea.

NERESTAN

De vreme ce de ceruri am fost ales, vezi bine
Că trebuia puterea lui Orosman să 'ncline.
Dar vai! Ce trist amestec preschimbă ăst
[sfârșit!

A! Fie ca sudanul, acum milostivî,
Să 'și schimbe bunătatea pe-o tristă-amărăciune
Și D-zeu ce-aude și rele ca și bune
Cunoaște dacă 'n mine vr'o dată-a conceput
Vr'un plan care de dânsul să nu fi fost plăcut.
Nimic fără de dânsul n'am încercat a face,
Speram să'î dau pe urmă, nu'n luptă ci în pace,
O frumusețe care din tinerețe-a fost
Răpită, ca și mine din scumpu-î adăpost,
De Noradin cel crâncen, când liftele streine
Veniră să ne zmulgă credințele creștine,
Scăldând cu-al nostru sânge al Syriei ținut,
Prinzând în Cesarea pe Lusignan bătut.
Scăpat din închisoare de-armatele creștine
Și readus în urmă din nou ca sclav, în fine
Mi se făcu și voia de-a merge la Paris,
Jurând de-a mă întoarce! Credeam că va fi
[scris

S'aduc și pe Zaira la curtea fericită
La care e virtutea de Ludovic păzită.
Statorniciei mele atunci regina chiar
Intinse cu onoare nemărginitu-î har.
În fine, când ajunse minutul de scăpare,
Când trebuia s'o scoată ca și pe noi din fiare,
Ea fu oprită... Însă,—ce zic? Zaira chiar

Uită creștinătatea pentr'un popor barbar !...
Dar să lăsăm aceasta... O iale mult mai mare
Durerile ne face de astă-zî mai amare :
Creștinii în speranță cu totul sunt trădați

CHATILLON

Luai-mi libertatea și zilele-mi luați :
Vi le sacrific toate pentru a lor scăpare.

NERESTAN

Dar Lusignan, sențore, închis și-acum, el care
E singur cel din urmă din neamu-î glorios,
Răsboinicul, viteazul ne'nvins, ne'ndoios,
Nu va putea d'acuma s'aline suferința
Creștinilor.

CHATILLON

Sențore,—atuncea dar silința
Zadarnică îți este, cum și favoarea 'ți e.
Când un soldat se află în fiare, pentru ce
S'ar încerca să scape de la robie oare
Pe câtă vreme șeful e încă 'n închisoare ?
Dar Lusignan nu 'ți este ca mine cunoscut.
Înalță-ți mulțumirea la cer că te-a făcut
Cu mult timp mai în urmă, spre marea-ți
[fericire,

De zilele pătate cu sânge și 'ndârjire,
De zilele în care văzut-am înjugați
De liftele barbare p'ai noștri fii și frați,
De zilele în care aceste ziduri sfinte
S'au prefăcut de-odată în pietre de morminte.
De-ai fi văzut ăst templu uitat și părăsit,
Mormântul plin de fală al Domnului zdrobit
Părinții noștri, fiii și fiicele lăsate
Să piară subt altare, în flacări consumate,
Pe cel din urmă rege, împovărat de anii
Cu fii săi alături, ucis de cruzi dușmani,
Pe Lusignan, din rasa-î măreață cel din urmă,
Cătând să re'ntărească curagiul ce se curmă,
Pășind peste ruine de templuri și eroi,
Teribil și cu mâna armată, printre noi,
Înrîurind speranța și groaza tot-d'o-dată,
Dar rechiemând în piepturi virtutea spulberată,
Strigând din răspuțere : «Francezi, fiți cre-
[dincioși !»

Atunci, fără îndoială, în ochii îndoioși
Se aprindea virtutea înaltei prevedințe,
Îi deschidea în cale un drum spre biruințe,

Și-apoi în Cesarea, creștinii toți cu noi
Veniră ca să scape de lanțuri și nevoi !
Acolo, cavalerii aleseră 'n unire
Pe Lusignan, ca dânsul, prin dreptă cârmuire,
Să ne conducă mersul și să ne facă legi.
O Nerestan, mahnirea'mi nu poți s'o înțelegi !
Nici D-zeu, cu toată puterea-î nesfârșită,
Nici D-zeu nu 'i dete răsplată cuvenită.
Zadarnic pentru dânsul ne-am războit mereu,
Va ! groaza amintirei răsună 'n pieptul meu !
Ierusalimul încă din flăcări nu scăpase,
Când iarăși ne văzurăm loviți, căci ne trădase
Un grec, chiemând să vie dușmanul mai grozav
Asupra-ne,—luându-l pe Lugsinian iar sclav.
Și l'am văzut în fiare ; dar mândru în cădere,
Nesimțitor că este părea 'ntr'a lui durere.
Nu 'l mai mișca nimica, de cât când întâlnea
Po vr'unul dintr'ai noștri și'n lanțuri îl vedea,
Sențore, de atuncea, acest martir părinte
Al legilor creștine prin corp și simțiminte.
Departa de a sa țară, departa de ai lui,
Necutezând să 'și spuie durerea nimănuî,
Albit de suferință și 'mbătrânit de vreme,
Gemu într'o 'nchisoare în lanțuri și blesteme
Ne mai văzând cu anii lumina de afar ;
De Asia întreagă și de Europa chiar
Uitat,—avu o soartă mai tristă de cât toate.
Azi, cine-și amintește de dânsul și mai poate
Să rîză sau să crează că este fericit,
Când pentru noi, el zace în lanțuri pironit ?

NERESTAN

Această fericire ar fi, cum zici, barbară !
Urăsc destinul care de dânsul ne separă.
Vorbind,—să'mi fie milă de dânsul m'ai făcut,
Cunosc nenorocirea : cu dânsa m'am născut
Și simț, la amintire-î, o nouă turburare.
Robia lui, a noastră, a Cezareei, are
O tristă 'nrăurire asupra mea, de chiar
Cum am văzut lumina în ochii mei. Amar
Mi s'a părut d'atuncea destinul pentru mine.
Acele timpuri triste le ved și-acum prin tine,
In viile imaginii cu care mi-ai vorbit.
In templu unde 'n flăcări creștinul a perit.
Cați-va copii, s'ermanii, răpiți de mâini feroase
Din brațele plâpânde a mamelor fricase,
Fuseră duși cu toții în tainicul palat

Al regilor în care te ved, și-am fost luat
De Noradin acolo, să cresc cu-acea Zairă,
Care de-atunci de altă credință se inspiră,
Care de atunci, pierdută în acel loc murdar,
Pentr'un barbar netrebnic, uită de ceruri chiar.

CHATILLON

Aceasta e prudența cruzimei musulmane :
Seduc copilăria popoarelor dușmane.
Dar milostiv e cerul, și bine-cuvântat
Că tocmai la nevoie din lanțuri te-a scăpat.
Dar oare-acea Zairă, atât de renegată,
Ce și-a schimbat credința pe-o liftă blestemată,
Nu ne-ar putea chiar ast fel la vreme sprijini ?
Puțin ne pasă nouă ce mână va 'mplini
A cerului voință.—O ! crede-mă, și dreptul
Pe-atâta de cu minte cât e și înțeleptul,
Din chiar o crimă poate să tragă un folos :
Poți face din Zaira un rău trebuincios :
Pe Orosman printr'ênsa îl poți schimba la fire,
Silindu'l să 'și înmoaie tocita lui simțire,
Să ne redea viteazul pe care însuși el
Il plânge și 'l regretă, pe care la un fel
Cu noi, fără 'ndoială, și densusul îl admiră,
Dar care nici o teamă de azi nu 'i mai inspiră.

NERESTAN

Dar oare crezi că densusul, spre-a se vedea scăpat
La ast-fel de mijloace va fi înduplecat ?
Și-apoi de-ar vrea, pot oare cu-atâta înlesnire
Să intru cu Zaira la ast-fel de 'nvoire ?
Și Orosman primi-va Zairei să-î vorbesc,
Când nici până la ușe-î să intru nu 'ndrăznesc ?
Chiar d'ași putea pătrunde la dânsa, cu ce oare
Imi va 'ntări speranța femeia 'nșelătoare ?
Ea va vedea insulta înscrisă 'n ochi mei
Și va ceti pe frunte-mi nerușinarea ei.
E dureros, seniore, pentru-un viteaz să știe
C'a fost scăpat de aceia, prin care în sclavie
A fost târât.—De ura ce 'ți poartă, te îngrozești ;
Dar mila ei silită te face să rozești.

CHATILLON

Gândește-te la densusul, la Lusignian și 'l scapă !
Nu aștepta ca vântul restrîștei să re'ncapeală !

NERESTAN

Ei bine da, voiū merge la densusa... Voiū vedea
Atuncea. Cine este ? O ! Doamne ! Este ea !

Scena II

ZAIRA, CHATILLON, NERESTAN

ZAIRA (luî Nerestan)

Tu ești francezul care a mă 'ntâlni dorește ?
Sudanul o permite, n'ai frică, și gonește
Ăst aer ce te face să pari ne'ncrezător
Și inima îmi umple de-al temerei fior.
Seniore, știū prea bine că 'mă cauți întâlnirea ?
Doresc și 'mă este frică să 'ți întâlnesc privirea.
Uniți unul cu altul de chiar când ne-ăm născut
Copilăria noastră închisă ne-am trecut,
Ne-a'npovărat destinul d'acelși lanțuri grele,
Precum prietenia ne-a ușurat de ele.
Am suferit d'atuncea prea mult de lipsa ta,
Pe când destinul pașii spre Franța ți-î purta.
Ostatic al Solymeî, te regăsesc în fine.
Atunci putém mai lesne să mă 'ntîlnesc cu tine
Căci, sclavă, în mulțimea în care mă pierdeam,
Scutită de privirea Sudanului, trăeam.
Te-ai îndurat atuncea, din milă sau mărire
Sau poate dintr'o demnă și sinceră iubire,
Venind din ale Franței mărețe străluciri,
S'aduci răscumpărarea nevrednicei Zairi.
Și o aduci, dar cerul a fost mai crud ca mine,
Căci în Solym, departe de voi, mă va reține ;
De și norôcul ênsă mi-aduce farmecî noi,
Nu pot fără de lacrimi, să mă despart de voi.
Ași vrea în tot d'auna s'auz de-al vostru bine
Și să 'mă aduc aminte virtuțile creștine ;
Să îndulcesc durerea la cei nenorociți
Și să proteg pe-aceia ce tu-î faci fericiți.

NERESTAN

Cum ? Să-î protegî, tu, care îi lași deja'n uitare ?
Tu, care lași să piară pe Lusignanî în fiare ?

ZAIRA

Te'nșeli, căci, din potrivă îl voiū scăpa ; eū vréū
Vlăstarul cel din urmă din ei, să vi'l redaū ;
Da, Lusignan e liber și'l veți vedea îndată.

CHATILLON

O să vedem pe-al nostru apărător și tată !

NERESTAN

Creștiniî o să'și vază pe șeful adorat !

ZAIRA

De și cu multă teamă să'l cer am încercat,
Am izbutit: sudanul s'a 'nduplecat, în fine,

Și-acum îl vor aduce.

NERESTAN

Oh ! Ați făcut prea bine !

ZAIRA

Nu voi putea de lacrimi să-l văd și să-l privesc
De lanțurile grele și eu îmi amintesc,
Cine-ar putea în față-i nevrednic să rămână ?

NERESTAIN

Oh ! Cer ! câtă virtute în inima-i păgână !

Scena III

ZAIRA, LUSIGNAN, CHATILLON, NERESTAIN,
sclavii creștini

LUSIGNAN

Din negurile morții, ce voce m'a chemat ?
Intre creștini sunt oare ?... Sunt slab și ruinat.
Durerile ca vârsta măi repede te 'nghiață,

[Așezându-se].

Sunt liber ?

ZAIRA

Da, seniore, ești liber...

CHATILLON

Și 'n viață !

Ne veți curma durerea ce'n piepturi ne-a rămas;
Creștinii toți sunt astăzi...

LUSIGNAN

Oh ! zi !... oh ! dulce glas!..

E Chatillon ? Pe dânsul îl văd acum 'nainte..
Martir și tu ca mine al legei noastre sfinte !..
Iertatu-ne-a în fine unicul dumnezeu ?
In ce loc sunt acuma ? Ajută-mă, văd greu !..

CHATILLON

Acesta e palatul ce l-a clădit bătrânul
Strămoș,—azi reședința lui Orosman păgânul.

ZAIRA

Stăpânu acestor locuri e bravul Orosman,
Ce-a respectat virtutea în chiar al său dușman.

(Arătând pe Nerestan)

Acest francez, pe care îl vezi întâia dată,
Venit aci din Franța frumoasă și bogată,
A dat răscumpărarea a zece credincioși;
Sudanul, de-o potrivă cu cei mărinimoși,

Void înțelepciunea și cinstea să-și arate,
Ca și acest rășboinic,—v'a pus în libertate.

LUSIGNAN

Acesta-i caracterul ostașului francez.
Noblețea lui mi-e scumpă și faptele-i stimez.
Ilustre cavaliere, ce ? vii de peste mare,
Spre a ne 'ndulci durerea și lanțurile-amare ?
Vorbește.... Cum te chiamă ?

NERESTAN

Mă chiamă Nerestan.

Destinul care-o dată mult timp mi-a fost duș-
[man,

Căci m'a ținut în lanțuri, aci de la născare,
Și m'a hrănit în suflet a voastră liberare,
Din țara Cruciadei mă face-acum să viu.
Am învățat la curtea lui Ludovic să fiu
Viteaz la bătălie și devotat la pace.
Curagiul mă îndeamnă și slujba sa îmi place.
Putere, rang, avere, tot lui îi datoresc.
E mare prin credință, prin sceptrul său regesc,
Și l-am urmat, seniore, pe ale Claranței maluri
Atuncea când Englezii spumând ca niște valuri,
Cedând l'asaltul nostru, pe care l au bravat,
Căzură în abisul ce singuri și-au săpat.
Vin' prințe, și arată monarchului cel mare
Durerile-ți săpate de glorioase fiare.
Parisul venerează pe-al crucei sfânt copil
Și curtea sa regească e-al regilor azil.

LUSIGNAN

Văi ! Am văzut odată mareață astă curte,
Când Philip la Rovina, bătea, prin lupte scurte.
M'am rășboit alături și cu Montmorency.
Melin, d'Estaing, și Nesle, cu falnicul Couci,
Dar să revăd Parisul eu nu măi pot pretinde,
Căci iată, sunt aproape în groapă a descinde.
La regele cel mare mă duc să cer ast-fel
Rășplata-atâtor rele ce sufer pentru el.
Voți, martori, la sfârșitul acestei vieți pré grele,
Vă rog dați ascultare acuma rugei mele :
Oh ! Chatillon, ascultă, și tu oh ! Nerestan !
Voți toți care deplângeți destinul meu tiran,
(Zairei)

Oh ! doamnă, fie-ți milă de cel măi trist părinte
Și care-acum te roagă, plângând amar fierbinte:
Cu toți ajutați-mă să mor măi liniștit :

Aveam pe lume patru copii, mi i-aŭ răpit..
Da, trei băeți și-o fată.. speranța vieții mele.
Mi i-aŭ răpit din leagăn.—De vremurile-acele
Oh ! Chatillon, de sigur, tu încă n'ai uitat.

CHATILLON

De lacrimile tale și acuma sunt mișcat.

LUSIGNAN

Prizonier cu mine în Cezarea, știe
Cum aŭ perit în flacări doi fii și-a mea soție.

CHATILLON

De și 'nbrăcat în zale, să-i scap n'am izbutit.

LUSIGNAN

Nenorocit părinte!... Eŭ însă n'am murit,
Iubiți copii, din ceruri, din taina vóstră-adâncă
Veghiați pe-acei ce poate vor fi în viață încă !
Băiatul și cu fata ce 'mă-aŭ rămas atunci
I-aŭ dus l'ale robiei teribile porunci,
In chiar seraiul ăsta nefericit, în care
Ne regăsim în fine, acum, din întâmplare.

CHATILLON

In adevăr, în spaima în care ne găseam,
Pe frageda fetiță în leagăn o păzeam,
Și, neputând, seniore, s'o scap, 'mă-aduc-aminte
Că i-am turnat aiasmă pe cap și pe vestminte.
Atuncea Sarasini, de victime setoși,
Veniră și-o luară din brațe-mi furioși.
Băiatul, împlinise vre-o patru ani aproape,—
Dar n'a putut nici dênsul de ura lor să scape
Și l-aŭ adus cu fata aci 'n Ierusalim.

NERESTAN

Mi-aduc aminte par'că și-acuma când vorbim...
Imi amintesc prea bine... o ! da ! La vârsta-aceia
Im timpul devastărei, eram în Cezareia,
Cu pieptul plin de sânge, cu ochi de gróză plini
Urmam în aste locuri mulțimea de creștină.

LUSIGNAN

Cum ? Aŭ crescut aicea, în ăst serai ? Dar bine
(Privindu-l)

Cunoști-atunci, de sigur, p'ai mei copii. Cu tine
S'ar potrivi la vîrstă... și ai putea să'mi dai, .
Dar, dómná, crucea asta, de când, de cînd o ai?

ZAIRA

M'am pomenit cu dênsa pe cât'mă-aduc aminte.
De ce suspini, seniore ? Ce ai ?... (îi dă crucea)

LUSIGNAN

O ! Doamne sfînt !

Da, dă-mi-o... mai d'apropo voi să mă uit la ea.

ZAIRA

Ce turburări ascunse strēbat fința mea !
(Lusignan apropie crucea de gură. plângend)
Ce faci ? Ce faci, seniore ?...

LUSIGNAN

Ah ! Cerule ! Aibi milă !

Să mă înșele ochii, saŭ este-a mea copilă ?
Să fie cu putință ? Oh ! Doamne !.. Este ea..
Țiŭ minte, crucea asta ades' soția mea
Obicînuia s'o puie la capul fetei mele...
Țiŭ minte... da...

ZAIRA

Ce spune ?... Ce presupunerî grele
Mē turbură ?... Seniore... Ah !...

LUSIGNAN

Nu mă părăsi

O ! Doamne ! în momentul când sper a-ŭ regăsi!
Oh ! Doamne sfânt ! tu care ești mort pe această
[cruce,
Vorbește, spune, dómne, destinul ce'mă-aduce?
Cum, dómná, crucea asta o ai d'atuncia ? Cum ?
Ați fost din Cezarea aduși pe-același drum ?

ZAIRA

Da, prințe.

NERESTAN

E posibil ?

LUSIGNAN

Cum seamănă la fețe

Cu mama lor, ca dênșii era în tinerețe.
Oh ! Doamne, tu ai vrut'o, se vede, să i gălesc!
Redă simțirei mele avântul sufleteșc.
Oh ! Chatillon, ajută-mi... Ascultă, Nerestane,
Vezi dacă tu la pieptu-ți ai semnul unei rane,
Mi-aduc aminte bine acolo-ai fost lovit.

NERESTAN

Un semn?... Il am, seniore.

LUSIGNAN

Cât sunt de fericit !

NERESTAN (*aruncându-se la picioarele lui*)

Seniore ! Oh ! Zairo !

LUSIGNAN

Copii mei !..

NERESTAN

Eü?... Tatä !..

ZAIRA

Seniore !

LUSIGNAN

Zi frumoasă și bine-cuvântată !

Copiii mei ! Sunt tatäl, sunt tatäl vostru eü..

CHATILLON

Oh : Scumpä fericire a sufletului meu !

LUSIGNAN

Veniți, veniți la pieptu-mi, copii mei ! Ce bine
Mă simt, la bucuria că vă găsesc în fine.

Copilul meu, copilă... vai ! tu, copila mea.

De ce te turburi oare și te 'nspăimânți așa ?

Tu ai păstrat comoara de fericire plină.

O ! Doamne, ai păstrat'o și tu pe ea creștină ?

Tu plângi, nefericito, privirea plecî în jos,

Și tacî ? Răspunde ênsă... [oh ! cer ! Moment

[hidos.

ZAIRA

Nu pot să minț, sub legea lui Orosman, tirană,

Gonește pe-a ta fiică ; ea este musulmană.

LUSIGNAN

Ah ! Fulgere din ceruri pe capul meu cădeți !

Vai ! Fiul meu, durerea-mi te face să înghieți !

Saî-zeci de ani, oh ! Doamne, de când mă lupt

[cu toate,

Din ghiarele păgâne credința ta a scoate.

Și m'am luptat zadarnic căci templul tău căzut

Memoria, triumful, cu densus s'au pierdut.

D'un sfert de veac aproape zvirilit în închisóre,

Fără prietenî, fără o rază de la soare,

Eü te-am rugat s'aibî grijă de scumpii mei copii

Și-acum când bietul tatä și-î regăsește vii,
Copila mea, crescută în legea musulmană,
Nu vrea să te cunoască și este-a ta dușmană.Copila mea iubită... da, sunt nenorocit,
Osânda mea, 'nchisórea, credinței te a răpit.

Nenorocită fiică, gândește-te mai bine

La sângele ce curge în ale tale vine ;

E sângele dreptăței, e sânge de eroü ;

Și poate că în ceruri va mai găsi ecoü.

Vai, muma ta de care lumina ți-a fost dată

Curând dupe aceia fu groaznic masacrată

De către chiar aceia pe care tu'i slăvești.

Și frații tăi, martirii credinței creștinești,

Uciși, nefericiți, de față chiar cu mine,

Insângerate brațe din cer întind spre tine ;

Iar Dumnezeu unic pe care tu'l trădezi

Și în a cărui lege n'ai învățat să crezi, .

E mort, vai, pentru tine, e mort d'aci 'nainte

Și nu va mai renaște în aste locuri sfinte,

În care al meu sânge a curs d'atunci mereü,

Și care îți vorbește acum prin glasul meu.

Vezi, zidurile, templul, căzute în ruină,

Cum îți aduc aminte de legea ta creștină ;

Privește-apoi în lături, mai sus d'acest palat,

E muntele pe care Christos fu 'nmormântat.

Or unde 'ți vei întoarce privirea, nu se pôte

Să fugi de Dumnezeu stăpânitor a toate.

Nu poți pe-al tău părinte nu poți ca să'l renegi

Căci nu se pot preface ale naturei legi.

Tu însă plângi și tremuri la pieptul meu ; pe

[frunte

Ți-apare semnul negru al remușcării crunte

Reaflu adevêrul pe chipu'ți abătut ;

Imi regăsesc copilul când îl credeam pierdut

Și sângele scăpându'mi de trista pângărire,

Resimt a mea mândrie și plâng... de fericire.

NERESTAN

Ești sora mea !... ești însă...

ZAIRA

Oh ! tatä !... ce să fac...

Învăț-mă. Cu cerul aş vrea să mă împac.

LUSIGNAN

Poți numai dintr'o vorbă să te ridici din tină

Și să'mi scurtezi necinstea, zi numai : „Sunt

[creștină».

Atâta zi și scapă!

ZAIRA

Oh! da, seniore, sunt.

LUSIGNAN

Oh! doamne, priimește în cer al ei cuvânt.

Scena IV

ZAIRA, LUSIGNAN, CHATILLON, NERESTAN, COSASMIN

CORASMIN (Zairei)

Mi-a poruncit sudanul ca să vă dau de veste
Să vă retrageți grabnic din locurile-aceste;
Căci cu creștini aceștia ca să mai stați nu vrea.
(Luî Nerestan)

Tu, vino după mine ești dat în sēma mea.

CHATILLON

Acum ce ne vom face?... Nu'mi dă nimic
[prin minte.

Curagiū și n'aveți teamă. Cu d-zeu 'nainte.

ZAIRA

Vai!...

LUSIGNAN (Zairei)

Jură-mi că vei ține acest secret funest.

ZAIRA

Ți o jur!

LUSIGNAN

Te tu, și cerul va îngriji de rest!

Finele actului II-lea

Th. M. Stoenescu.

RĚSBUNAREA LIEI

I

Mititică, cu ochii negri, mari, plin de flacări, cu nările trandafirii, dilatate și palpitătoare ca niște aripă de pasăre ce stă gata să sboare, Lia era foarte atracțioasă. Și așa cum era ea, murea după dēnsa junele Costică Pârlițeanu. Adecă, zicēnd că murea, înțeleg că o dorea, o iubea. Dar n'o iubea

numai el. Aș! toți tinerii din mahala îi făcea curte la toartă. Il numii însă pe Costică, fiind-că el era preferatul. Și mai trebuie să numesc dintre curtezanii încă și pe Iordache Caifu, trebuie să'l numesc, fiind-că acesta era detestatul.

Costică Pârlițeanu era fiul unui chiristigiu cu parale. Iordache Caifu era bărbier. În nopțile cu lună, Iordache trecea cântând cu chitara pe la ferestrele Liei; Costică puneă flașneta și'i cânta la poartă, iar el trecea cu birja de colo până colo.

Această concurență de curte ținea de câteva luni,—timp prea îndelung în mahalalele noastre iute incendiabile,—când, într'o seară Costică, trecând cu o gabrioleță ce și-o cumpăraseră de curând, opri caii înaintea Liei ce sta la poartă. O privi ca un fometos ce vede fleica rumenindu-se pe grătar și'i zise cu hotărâre:

— Aide, cu mine, Lio, și să fiu al dracului dacă nu te-oî ține numai în mătăsărie și giuvaericele. Eū te iubesc, tu mă iubești, la ce mai zăbovim?

— Nu te duce cu el, adaoșe d'o dată altă voce.

Iordache rēsărise și el la poarta adorații.

— Aide cu mine. Să rămăi pleșuv dacă nu te-oî ține numai în parfumuri și pomelzi d'ale mai bune. Nu te mai uita la el și iubește-mē pe mine.

Dacă nu s'ar fi amestecat și Iordache în vorbă, Lia poate că ar fi stat nemișcată în poartă, căci era saū cel puțin până atunci fusese cu minte. Dar așa, cum îl vėzu pe bărbier că licitează pe față, alături cu simpatia ei la dragostea ce, ca orī care fată simțitoare, avea de oferit, de odată ochii i se aprinseră, nările i se dilatară, și, ca o pasăre ce'și ia sborul, se urcă iute în gabrioleță. O făcuse în necazul bărbierului, dar o făcuse pentru că și inima ei o trăgea de mult să se ducă după Costică.

De atunci nu se mai întoarse acasă. Rēmase să trăiască cu Costică, care'i închiriase casa în altă mahala. Era fericită, căci iubea.

Într'o seară însă, cabrioleta se întoarse

acasă fără Costică. Fusese dus afară ca să vadă o pădure ce voia să cumpere. După ce lipsise ast-fel toată ziua, acum, când se înserase, trimise și trăsura acasă singură. Lia se miră, se îngrijă și întrebă pe rânduș :

— Da unde e domnul ?

Rândușul, un guguman cace nu știa să ocolească lucrurile, îi răspunse nerozește :

— Ia s'a oprit colea în răspântie, la casa acea unde sunt cocoane multe, și a intrat acolo. I-a bătut una în geam când treceam, și dumnealui se duse să vadă ce vrea.

Ochii Liei se aprinseră, nările i se umflară. Luă un șal pe dânsa și se repezi afară ca o furtună. Se opri tocmai la casa cu cocoane multe unde intră precum o și pornise.

Costică sta trântit pe canapea, rezemându-și brațele pe umerii a două porumbițe.

Golise câte-va sticle de vin la pădure ; căci îi plăcea să trăiască bine. Sub influența băuturii făcuse el scrântea d'a se duce să vadă niște vechi cunoștințe, ce'i sta în drum ca o ispită veche. Cum o văzu pe Lia, de și biat, se ridică în picioare mișcat ca de un resort.

— D-ta aici ? îi zise el.

— Aceeași întrebare'ți fac și eu, îi răspunse Lia, privind-l țintă.

— Săracu fermecatu și obrocitu, zise una din cele ce șezuse pe canapea alături cu el. Cele-l'alte hohotiră într'un râs sgomotos.

Beat, beat, dar Costică era ambițios. Și era ambițios cu atât mai mult cu cât era mai beat. Nu se pleca el din naintea femeii. Răspunse deci Liei cu rēsteală :

— La moment, m'auzi, să plec d'aici.

— Nu voi eși, afirmă Lia cu energie, de cât împreună cu tine !

— Să plec singură.

— Nu.

— O să te căești !

Indrăcitele locuitoare ale casei păcătoase în care intrase stricatul de Costică se tăvăleau de rīs în fața acestei scene Rīsul lor exaspera pe Costică. Vrënd să se arate bărbat nu glumă, se înverșună și zise tovarășelor lui de orgie aceste cuvinte :

— Fetelor, nu vă cunoașteți meseria. Cum suferiți voi să ne strice d-neaci cheful ? A-fară s'o dați !

Apoi întorcându-se spre Lia adaose :

— Să te înveți minte să te mai fii altă dată după mine.

Ca un roi de viespi, se repeziră sirenele de respântie asupra Liei și o îmbrânciră în stradă.

Luī Costică îi venea rău de a-esta, dar ambițiunea lui de bărbat nu'l lăsa să se conducă alt-fel.

II

Lia șeade singură la fereastră în căsuța în cară fusese până erī prea fericită. E to-pită. Ochii îi sūnt roșii de lacrimi, obraji galbeni și adânciți.

Privește cerul și pământul cu un amestec grozav de furie și de durere, le privește și pare că le cere ceva ce'i lipsește ei.

De odată se aude la ușe ciocănind. Lia se uită într'acolo și nu zice nimic. În acelaș timp un glas cunoscut se aude cântând în stradă. Ochii Liei se aprind, nările i se umflă. Ciocănirea se repetă. Lia așteaptă păstrând tăcerea. Știa dēnsa cine putea să fie acuma la intrarea casii ei. Și pe când ușa se căsca, spre a da intrare lui Costică Pârlițeanu ce se prezinta opărit și sficios, ea deschise repede fereastra făcând un semn în stradă.

— Lio, îi zise Costică, iartă-mē.

— Iordache, zise Lia unui cap pomădat ce se arăta la fereastră, mă iubești ?

— Mai e vorbă ! răspunse bărbierul radios.

— Lio, iartă-mē ! repetă Costică.

— Iordache, urmă Lia, dacă mă iubești și dacă'ți cunoști interesul iubirii tale, intră repede în casă și dă afară pe domnul care vine să ne strice dragostea. Dacă faci asta, eu voi fi a ta.

— Numai de cât ! zise Iordache sărind sprinten pe fereastră.

— Apoi adresându-se lui Costică :

— Arată'ți spatele, Pârlițene !

Și fiind-că Costică stetea locului, Iordache îi dete un brânci nenorocitului, care a junse în stradă, strigând cu un glas sugrumat și dându'și cu pumnii în cap.

— Lio! Lio!

Iordache era voinic, iar Costică un fulg pe lângă el.

După ce făcu isprava, bărbierul se întoarse spre Lia și'i zise falnic:

— Eî, acuma?...?

Lia căzu p' o canapea puindu și bafista la ochi, ce acuma i se umpluseră de lacrimi. Costică nemernic și laș se duse la cafenea să'și înece durerea în bere.

De atunci, Lia ajunsese să fie a tutului, numai a lui Costică însă nu: toate încercările de împăcare ce le mai făcuse el fură zadarnice.

Lia, mititica, cu ochii mari, negri, plinî de flacări, cu nările trandafirii, dilatate și palpitătoare ca niște aripî de pasăre ce stă gata să zboare—se răsbunase.

— «El a vrut să petreacă cu altele, pe când trebuia să mă iubească pe mine; eu voiî petrece cu alții, de vreme ce nu trebuie să'l mai iubesc pe el!» zicea Lia celor ce o întrebaî de Costică, de iubitul cu care fugise de la casa părintească.

Nicolae Țincu

VERSURI

I

*Dacă cuget, simt, vorbesc,
Lumea își închipuește
Că am vîrătă, că trăiesc
Cum or care om trăiește.
Ense eî, iubita mea,
Cum să cred viața 'n mine,
Când presimț că n' aș putea
Să trăiesc fără de tine?...*

II

*Doamne! Cum te-ai hotărât
La greșala neiertată*

*Ca să faci tot de o dată
Pe frumos și pe urât,
Când știaî că fie-care
Se va crede în felul seî
Că e după chipul tîu
Și a ta asemănare?...*

III

*Unul naște, altul moare...
Intre viață și mormînt
Este și însurătoare:
Câți nicî viu, nicî morți nu sînt!*

Th. M. Stoenescu.

CERURI DRAGI.

Când ochii seî spre mine cată,
Ce mândre ceruri se deschid
Cu-așa curată limpezime
Si-atât de tainică-adîncime,
Că 'n fața lor mă pierd timid!...

Iar când pe bolta-le-adorată
Lucesc ai veseliei sorî,
Pe-a feței splendidă grădină
Imprăștie acea lumină
De zîmbete ce'mî dau florî.

O! inima'mî înourată
De-atâtea multe încercări,
Subt ochii seî se 'nseninează
Subt zîmbetu-î reînviează
In lumea unor dulci visări!

Căci lumea asta 'n vecî cătată
O poartă 'n mîndrul cer al lor,
O poartă 'n dulcea eî zîmbire...
Speranță scumpă de iubire
Ia'ți către dînsa aprig sbor...

RĂDULESCU-NIGER.

Criticul Pătrașcu

Sunt mulți ani de când apărea în Dorohoi un ziar umoristic, intitulat *Toboșarul*. În acel ziar apăru odată o caricatură de care 'și aduc aminte toți cei ce au văzut-o. Caricatura reprezintă o tablă mare pe care erau înscrise o mulțime de nume: Bălcescu, Eliade, Assachi, Alexandri, Boliac, Alexandrescu, Laurian, Bolintineanu, Kogălniceanu, mulți din cei cari au făcut ceva pentru țara pe terenul culturii. În josul tablei, o mulțime de loaze, cu pantalonii crăpați la spate, pe unde le atârna cămașa, se suiau pe scări puse la tablă. Aveau toți câte un burete în mână cu care voiau să ștergă numele înscrise sus pe tablă.

Caricatura reprezenta pe membrii societății *Junimea*, răsărită de curând în Iași.

Știut este că junimiștii așa au debutat în cariera lor literară, voind să nimicească amintirea tuturilor celor ce au fost ceva și au făcut ceva în țara aceasta, spre a impune în locu-le prezența proprie a d-ilor, cari nu se știa încă ce sunt și ce vor putea face. Așa au debutat. Dar junimiștii de atunci, deveniți azi maturi, se lasară mai în urmă de asemenea ispravă urită. Se apucară de lucru și, când bine, când rău, făcură ceva. Cu acel ceva, nu înlocuiră cele ce se împliniseră până aci, precum visa odinioară în accesele unor friguri pernicioase de iluziunii căzute, ci continuară,—nu zic duseră înainte, căci une ori o retragadară,—opera începută de alții. Dar ce-î faci că, pe când bătrâni se făcură mai rezervați, prăsila nouă merge tot pe poteca cea veche. Un exemplar din prăsila cea nouă e criticul Pătrașcu.

Știe că generatorii d-lui sufletești cu critici rele și nedrepte ș-au început cariera, făcând multă gălăgie. Tot cu critici însă vrea să se afirme și d-lui, cu critici însă în care pretențiunea e ridicată la un grad foarte înalt, pe când capacitatea se menține sub zero.

Negreșit că se ved în lume mulți oameni

cari, neputând să facă ceva, s'apucă să vorbească de rău pe cei care lucrează. E un fel de rezbunare a săracilor în contra avuților, a infirmilor în contra valizilor. Da, dar nu e frumoasă, nici cinstită fapta lor. Ba sunt oameni cari pot să facă ceva, și cu toate astea, munciți de gelozie, frământați de o lăcomie prea egoistă de glorie, vor să ardă și să prăpădească pe toți contemporanii, pe toți predecesorii și chiar pe cei ce vor veni, ca să rămâie ei singuri d'asupra tuturilor. Boală crudă care rătăcește multe minți fecunde.

Din acest punct de vedere, e explicabilă slăbiciunea criticului Pătrașcu. Vrea să iasă d'asupra, la iveală, și, neavând cu ce, căci nu îl ajută capul să creeze, s'apucă să dărime. Erostrat tot așa a făcut și a rămas celebru. De aceea, când în *Constituționalul*, când prin broșuri, îi dă înainte, cu un stil silit, cu frase stereotipe luate din arsenalul maetrilor pe care vrea să îi imiteze, îi dă înainte, ponegrind și micșorând pe cei escmunicați deja de patriarhia de la Borta-Rece, dătătoare de viață și de inspirațiuni.

Intr'unul din numerile din urmă ale *Constituționalului*, ia la răfuiala pe răposatul Sion. Moartea l'a șters din rîndul celor răi, s'a grăbit și d. Pătrașcu să l'ștergă din falanga celor ce au făcut ceva. «Sion a avut numai patriotism și, cu frase nevinovate, a scris nimicuri». Așa se poate rezuma părerea inteligentului critic Pătrașcu.

De mortui nihil nisi bene, zice latinul; d. Pătrașcu zice însă: să spu rău de toți dacă nu fac parte din gașcă, și mai cu seamă după ce au murit.

Că Sion are în *Suvenirele Contemporane* un umor incomparabil, când povestește scene din viața lui trecută, că Sion are în *Candidat și Deputat* spirit și tipuri ce nu se vor uita, asta nu compează la d. Pătrașcu. A scris:

Mult e dulce și frumoasă

Limba ce vorbim....

banalitate patriotică, dupe a d-sale părere și asta e conda nnațiunea lui Sion. De giaba

știu toți pe din afară cântecul lui Sion, de giaba îl cântă lăutarii, de giaba a avut resunet în întreaga lume românească. Banalitate patriotică! Dar patriotismul e un simțiment foarte înalt, foarte frumos, foarte prețios, onorabile critic. Patriotismul i a inspirat și lui Mureșeanu imnul *Deșteaptă-te Române!*; patriotismul i-a insuflat și lui Roger de Lisle *Marseilea*, pe care francezii și toți cei-l'alți împreună cu ei o proclamă de nemuritoare; patriotism, e bine să ai și d-ta, criticele, în lipsă mai cu seamă de alte calități ce se vede că-ți lipsesc.

E nemerit să zici o vorbă când trebuie, și meritul acesta l'a avut Sion, Mureșianu, Roger de Lisle când au făcut cântecele menționate. În câte treile nu e retorică multă, dar e simțire multă și atâta e de ajuns.

Dar n'a scris numai Sion, cu frase nevinovate, nimicuri patriotice. A mai scris și un altul, pe care criticul l'a găsit prea la index în condica neagră de la Borta-Rece, a scris și Grigore Alexandrescu.

Autorul *Anului 1840*, autorul lui *Mircea la Cozia*, autorul *Făbulelor* cu un fond nou și cu o formă nouă, pe când nimeni dintre scriitorii noștri până azi nu numai nu le-a întrecut, dar nici le-a egalat, autorul a cărei cugetare «se înalță ca o piramidă în pustiū», precum se exprimă însuși într'una din frumoasele sale poezii, autorul cu idei limpezi, hotărâte, iar nu părute, e un nimica pentru d. Pătrașcu.

Criticile Pătrașcule, unge-ți bine părul cu cosmetic, calcă bine înfipt când mergi pe jos, răstoarnă-te bine în trăsura când mergi cu birja, cască bine ochii, dă-ți aere grozave, pozează fain de tot, căci poate se vor găsi niscaiva reprezentante urite ale sexului frumos să te admire, să te găsească băiat fercheș.

Dar ca să te găsească vr'un om dintr'ai condeiului că ești deștept, că știi ce spui când afirmi că Sion a fost un nimic tot ca și Grigorie Alexandrescu, aceasta nu ți se va întâmpla.

Negreșit sunt grade, sunt proporțiuni în-

tre scriitori. Unul scie bine, altul mai bine și un al treilea foarte bine. Cel din urmă face capo-d'opere, cel d'ântăiū numai lucru i bune. Dar cel d'ântăiū nu e nici decum desconsiderat, fiind-că nu se ridică până la cel din urmă, până la creatorul de capo-d'opere; primul e trandașrul splendid; cel-alt e micșuneaua. Sion poate să nu fie dintre fruntașii printre care figurează Grigore Alexandrescu, dar Sion a fost și va rămâne ceva. Nu tot așa am putea spune de criticul Pătrașcu.

Nu e ceva acum, nu va fi ceva în viitor, de cât poate un nou Erostrat care se silește—însă fără succes,—se dărâma aceia ce alții construiesc.

Tall.

Miros de Bragă

Ciuciū Penciu, ot Silistra,

Nu știu cum din întâmplare,

Se afla 'n călătorie

Și-ajunsesse la o mare.

De mult umblet, de căldură,

Setea gâtul îi aprinse

Și-l făcu spre apa mării

Iute gura de-și întinse...

Însă, vai!.. D'atunci cârtește

Și se tânguie mereu,

Toată ziua, toată noaptea

Blestemând pe dumnezeu,

Că de ce și-a pierdut vremea

De-a făcut el acea mare,

Dacă apa cât e 'ntr'ênsa

Nici miros de bragă n'are.

(Buzău)

Ioan Sărățeanu.

STROIE CORBEANUL

DE

ALEXANDRU LAZARESCUL

(LAERTIU)

(Urmare)

Petrița se depărtă încet, dupe ce privi încă o dată cu părere de rău pe Stroie, care rămănea.

— Putem merge unde voiești acum, *archon* comise, zise Stroie meditativ.

— Nu, *archon* spătare. Dacă vorbele acesteia tinere, ce mă opresce rușinea a o numi cum i se cade, ți-au însuflat prepusul asupra mea și a celorlalți prieteni, te rog să te tragi d'acici.

— Bunul meu comise, mă las în voia d-tale, cum mă vezi. Insuși când ar fi adevărat ceea ce s'a zis, fiind-că am venit până aici, nu mă voi întoarce înapoi.

— Atunci pe mine mă vei ierta; eu nu te pot urma.

Comisul continuă însă calea spre pavilion.

— Veți fi bun a te urca și d-ta cu mine, căci iată-ne că am sosit, îi zise Stroie.

În adevăr, pavilionul era în fața lor, Stroie urcă treptele înainte.

XIV.

Dupe ce poarta grădinei se închise în urma lui Stroie, Paolo, ce am văzut că se oprise în loc, își aruncă ochii asupra soare-lui ce apunea, privi calul său în spume, ce nu contenia d'a sufla greu, se mai uită încă o dată la scăpatat, apoi spre Bucuresci, în fine zise bătrânului serv al lui Stroie.

— Cum te chiamă, bătrânule?

— Pe mine? răspuse acesta cu un ton de îndoială, privindu-l de jos în sus și mustățind ca o bătrână vulpe.

— Pe domnia ta.

— Pe mine mă chiamă Dincă Bârzoiu din Bârzești.

— Ești creștin?

— Măi! dar pocit mă ești! Crezi tu că prin Bârzesci sunt nescăi păgâni?

— Nu știu, dar te uiți rău ca un turc...

— Hi! mă uit zău!

— Ce zici? vrei să mergi săbem câte ceva la grădinar?

— Ma care grădinar?

— Aci alătura.

— Dar cinc plătește?

— Eă.

— Ce lege este grădinarul acesta?

— A! este creștin ca d-ta și ca mine.

— Adicăte tu ești creștin?

— Creștin adevărat.

— Pare-mi-se că ești papistaș.

— Tocmai.

— Vezi? știam eu că nu ești român d'ai noștri.

— Sunt italian.

— Talian de'i vicleni...

— O! nu! sunt măi curat la cuget de cât o fată mare.

— He! nu 'mă treci tu mie marghioli d'astea.

— Ce, nu vrei să mergi?

— Merg de tot, dar adică îți spuneam că pe mine nu mă înșeli tu.

— Aidem, și vei vedea că sunt măi bun și de cât rachiul grădinarului.

— Are rachiū?

— De cel bun.

— Muche! ce spui? Bârzoii, afectând o deplină încredere în Italian, mustăția mereu.

— Ia dăm un cal din trei, zise Paolo, să facem doi și doi, așa nu măi ajungem.

După ce bătrânul aruncă asupra-i un ochi scrutator, îi dete calul său, iar el opri pe al lui Stroie și pe al Fărcășanului.

— Bagă de seamă zise el surzând ușor și dându-i frêul. Șopârta mea mușcă. Ieri a înfipt dinții în mâna economului de la Antim și i-a croit-o din umeri.

— Ho! *mazetta!* strigă Paolo, lovind peste bot calul lui Bârzoiu, care începuse ași sumete buzele și a lungi gâtul către umărul acestuia. Ia-ți-l; eu n'am în spinare o giubea: la mine carnea e măi aproape de cât la călugăr.

Paolo întinse căpăstrul spre Bârzoii; dar până să i'l apuce acesta din mână, năvăitul

animal îi sfișiasse o bucată din tunică.

— Îți spuneam eu? zise Bârzoiu.

— Afurisit! zise italianul, dându-i din toată puterea o lovitură de picior.—Aidem la grădinar să mă cos.

— Blestemat de tot! repetă Bârzoiu. Nu-mai cusurul ăsta o să mă facă să mă despart de dânsul într'o zi.

Dincă și Paçlo intrară în curtea grădinarului.

— Anaxilas! strigă valetul lui Carra când trecu pe dinaintea ferestrelor casei.

— Un om d'o statură mai mult naltă, de o constituțiune uscată și costelivă, cu fruntea îngustă și tēplele turtite ce da o formă ascuțită capului său, pe care creștea un păr des, cu ochii mici, vineți, îndesați sub niște sprâncene sbârlite, adus de umeri și cu buzele decolorate, ce abia putea să acopere dinții săi lași și galbeni, se arată în ușe cu un suris înfiorător.

— Ține haina aceasta și dă o s'o coasă fie-ta, îi zise Paolo,

— Nu!... Nu se poate! e sērbătoare, rēs punse omul ce se chiamă Anaxilas.

— Dau bacșiș.

— Altă dată..

— Nu, chiar acum.

— Să vedem ce zice Aspasia.

(Va urma).

PROVERBE RUSEȘTI

~~~~~ *Cu o femeie de treabă, supēra-rea e pe jumătate, bucuria îndoită.*

~~~~~ *Plecând la resboiū, închină-te odată; pornind pe mare, închină-te de două ori; mergēnd să te însori, închină-te de trei ori.*

~~~~~ *Drumul femeii de la sobă până la prag.*

~~~~~ *Bărbatul trebuie să simțā vēntul, femeia să miroase fumul.*

~~~~~ *Cinstea femeii caută-o dupe cămin.*

~~~~~ *Cum e ciorba, și stăpāna.*

~~~~~ *Femeia poate risipi prin mănecă, aceea ce bărbatul nu poate să aducă cu căruța.*

„SE VA DANȚA“...

Monolog de Jacques Normand, zis de Delaunay.

«Se va danța...» aceasta era în invitare...
Și se danța, ce-i dreptul cu multă animare,
Nu tocmai de plăcere, pe cât ca priincios;
Danțam și eu, căci danțul e lucru sănătos.

Chiar se'ncingea atuncea un valț înfierbîntat...
Cum sta 'n corsetu i dreaptă,—o ved imediat:
Cel mult anī șai-spre zece, subțire și micuță,
Și fragedă,—pe față, cu-acei puf delicat,
Ca piersica în pârgă,—blondină prea drăguță,
In totul de-adorat,
Cu păr, plin de aurora, cu ochi plini de azur,
Napoia ei, în colțul pe jumătate-obscur,
Aproape nemșcată, pierdută'n visărie,
Cu aier bun, mămița-i făcea... «*tapițarie*».
Cu pene verzi gătită și 'ntr'un costum închis
Cu ochii fără de viață, ținând abia deschis
Un evantaliū, dînsa drept dragu-i moțăește
Și a valțului cadență cu capul urmărește.

Copila bate locul cu-al său cochet picior
Ca păsērica, gata să se avînte'n sbor...
O 'nvit, precum se face, și 'ncepem învērteala.
In timp ce trec cu dînsa prin toată grămădeala
Și printre-atâtea coade, pe care,—fie zis
Cu modestie, însă cu sufletul deschis,—
Pe fie-care iarnă, cocoanele glumețe
Le fac mereu mai grele și tot mai lunguețe,
In timp ce lupt, ca bietul matroz pe vreme rea
Și duc de mijlocelul cel fraged pe a mea
Dănțuitoare, prinsă de brațul meu, ușoară—
Imi zic încet în mine: «Ce fată, ce comoară!
«O floare-abia deschisă în zorii tinereței,
«Și care, nu cunoaște nimic din ale vieței.

«Acasă, cu păpușa, ieri încă se juca...
 «Acum, în iarna-aceasta de sigur s'arăta
 «La bal întâia oară... Să arăta în lume.
 «Deubtul! Lucru mare!—O! cap bălaiu, curat
 «Din părul tău împrăștiți ca niște dulci parfume
 «De dulce primăvară, plăceri ce nu au nume,
 Ce'n inimă'mi străbat...»

Așa închipuirea îmi aprindeam, când ea
 De sigur, obosită, din jocu'i se oprește
 Mai într'un colț de-oparte... Acuma trebuia
 Ca să vorbim, firește..

Eū, ca un prost de frunte, mănușile'mi suceam
 Și 'n căutarea unor cuvinte mă pierdeam,
 Când gingașa copilă din muta mea uimire
 Mă smulge'ntr'o clipire:

— Ce credeți de discursul de astă-zî, d-l meu?
 — Discursul, domnișoară, care discurs? zic eū.
 — La Cameră, discursul lui Broajbă!.. Știți

(a fost
 Un sprijin fără margini... Splendid! Il știu de
 (rost..

O! fără el, de sigur,—să și știa misterul,—
 Dădeaū jos ministerul..

Părerea dumnea-voastră nu-î tot așa?
 — Ba da;

Il da de trei, de patru, Broajbă de nu era...

Stam încurcat, căci uite, luați de seamă bine,
 Eū nu știam nimica, nu cunoșteam nici pic
 Din tot discursu spendid, nici de ședință 'n fine

Eū nu știam nimic:
 Politica ingrată nu face sat cu miné.

«Dar grupul Cardamache, vëzurăți ce purtare
 Frumoasă?»

— Prea frumoasă! O! da frumoasă tare...

— S'aducă dupe dînsul așa numitul centru
 Cu ale căru'i voturi să facă nouë-zeci?

— A! nouë-zeci?..

— Ce credeți! și toate-acestea pentru
 Puternicile vorbe ale lui Broajbă.—Deci,
 Toți oamenii de merit au fost răpiți nu glumă.
 O! Domnule, ce mândru, ce mare orator!
 Ce merit să adune atâtea voturi,—sumă!..
 Și adevërul dacă l'am spune,—dumnealor,
 Miniștrii, când vëzură primejdia cea mare...
 — Votară toți?

— Cu toți!

— A! Doamne, Sfinte-Tare,
 Votară toți!... votară!... Această întimplare
 Ne dă o fericire ce-am bine meritat:
 Firește,—Ministerul, întregul a... votat!... —

Ea mă privea, nimica necutezënd să zică:
 Cu seriozitate vorbiam? ori mai curând
 Voiam să rîd de dînsa?—Să scot în fine vînd,
 Din marea 'ncurcătură pe biata mititică,
 Cu grațiozitate eū brațu'mi rotunjesc
 Și respectos:—„Vreți încă un «tcur» 'i glă-

(suesc.

Dar dînsa:—„Ce idee aveți, vë rog, de-o lege
 „Cum este cea votată de Cameră pripit,
 „Mai făr' a o'nțelege,
 „Și care-acum regretă ăst fapt îndeplinit?
 „Știți, darea nouë pusă pe bëturi spirtóse.
 „Senatul credeți oare c'o va 'nnapoia
 „Cu voturi numeroase?“

Poftim, acuma alta! Schimbbase-adeacă ea:
 Cu Camera sfîrșise, acuma se'ngrijea

De maturul Senat...
 După Charibda, Scylla... era de 'nspăimîntat!
 „Cât despre grupul Hazu, îi dați vre o crezare?
 A! de-astă dată, frate, trecuți ori-ce răbdare,
 Era din cale-afară! Și decî, ca să retez
 Absurda convorbire, de-odată mă repez
 Pe dupe mijloc brațu'l eū 'i'l petrec, și iute
 M'avînt, făr'a-î răspunde, în valț, pe întrecute.

Dar n'apucasem bine în calea mea să sbor
 Și 'ntr'un acord din urmă, duios și plîngător
 Ca un regret, și dulce c'amoru 'n amintire
 Valțu 'ncepu să-și stingă puternica pornire,
 Și 'n marea 'mprăștiere a valțului sfîrșit,
 Ca tot-deauna dându-mi o mare osteneală
 Să nu calc pe vr'o coadă, să nu deșir, pripit,
 Volane de dantelă,—duseiū în socoteală
 La locu-î pe copilă. Dar când o salutaiū
 Cu multă politeță, și ochi'mi ridicaiū, —
 Ea, ea așa plăcută, așa de atrăgătoare,
 Chiar slută îmi păru;
 Puterea-î de vrăjire, atît de răbdătoare,
 În ochiū mei se șterse, din suflet dispăru.

A! vezi-că într'o clipă vëzuiū cât m'ñșelasem
 Și că, pe când 'îmi dam
 Părerea despre dînsa, greșit drum apucasem;

Vezi că'ntr'aceeași clipă pe când o judecam,
Ea'mi da, făr' să gândească făr' să fi bănuir,
Impresiunea tristă, pe nesimțite-avută,
De-o dulce 'nchipuire, nebună, de dorit,
Dar iute dispărută...

Vezi-că, 'n sfârșit, vorbirea-î atâta de ciudată,
Cu Camera-î, Senatu-î, cu Broajbă-al ei vestit,
Cu Cardamache, Hazu, cu votul strălucit,
Cu grupurile toate, ce n'au haz nici odată,
Cu-a tot ce e politic știință plicticoasă,
Proiecte de discursuri și legi de ne'mplinit,
Toate-astea, pe onoare, făcând-o urâcioasă,
M'au scos din mine-afară!—de-aceea am fugit.

O! să rămâie omul mereu de vârsta sa,
Mereu! - Bătrân, să știe primi cu bărbăție
A bătrâneței iarnă; iar tiner, să rămâie
Tot tiner... Astfel timpul, făr' a 'l grăbi cumva
În pace să se treacă l'al primăverei soare...

Copii, ci înțelegeți: Tot ce î de adorat
În noi, tot ce ne place, nu-î vârsta voastră oare,
A voastră simplitate, un aier blând, curat?—
Spre a vi se spune totul, în voi, nu-î pentru noi
De cât voi, voi într'una, nimic alt de cât voi.
Da! ca iubite'n în totul să fiți, și ca vrăjite
Prin voi a noastre inimî se potă presimți
Pe-a noastre 'mbălsămite,

Și mierea lor cea scumpă s'o-poată-astfel dori
Ca niște mândri fluturi ce'n veci le-ar urmări,
Da, un amor cât viața ca să ne însuflăi,—
Și cu-adevăr viața să ne o 'nfrumusețați,
Cum v'a făcut natura, naive și gentile,
Și-așa precum păreți,
Voi, tinere copile, să știți să rămâneți...

Copile!...

Rădulescu Niger.

UNA-ALTA

Un funcționar se duce la un bancher să
ceară cinci sute de lei împrumut. Bancherul,
fără multă vorbă, îi puse banii pe masă, în
vreme ce funcționarul își scria polița pe
colțul biuroului. Dar bancherul, voind să-î
numere banii, să vază și el ce primește,

funcționarul se opuse și, bătând suma în
buzunar, voi să plece

— Mă iartă, zise bancherul, lasă-mă să
număr, mi-se pare că ți-am dat mai mult.

— Nu face nimic, îți voi plăti plusul
la scadență.

— Dar mi-se pare că ți-am dat mai pu-
țin...

— Fie. Veți scădea diferența la plată.

— Dar nu se poate, trebuie să-î număr.

Și bancherul îl sili să scoată banii.

— Poftim, zise negustorul, înapoiindu-î
polița și bătându-și banii în casă; când cine-
va nu numără banii cu care se împrumută,
e semn că n'are de gând să-î mai plătească.

* * *

Intr'un an de foamete, un țeran, tată a
patru copilași, care-î cereau mereu de mân-
care, se afla într'o așa mizerie, că înnebuni
de durere. În furia sa, se repede la copii și
strânge de gât pe trei dintr'ânșii. Al patru-
lea îi cade în genuchii, rugându-l:

— Tată, nu mă omorî, căci nu mai mi-e
foame!

Buletin Bibliografic

În edițiunea librăriei Ig. Haiman, au apărut zilele
acestea următoarele cărți:

1) **Calendarul Bucureștean**, ilustrat pe 1893, co-
prinzând o materie foarte variată precum nuvele, po-
vești, poezii și altele, scrise de d-nii Th. M. Stoenescu,
Ioan Nenitescu, Carol Scrob, Rădulescu Niger,
Dumitru Stăncescu, Traian Demetrescu, Livescu, etc.
Printre principalele ilustrații, putem cita portretele
d-lor Tache Ionescu, George Sion, Dumitru Stăncescu,
d-ra Ana Ciupagea, d-na Lucreția Suciu, etc.

Prețul unui exemplar 1 leu și 50 bani.

Se poate procura prin administrația „Revistei Lite-
rare“ trimițându-se costul în timbre poștale plus 25
bani pentru port.—

2) **Calendarul lunei elegante** pe 1893. Prețul
75 bani.

3) **Calendarul Familiei** ilustrat, pe 1893. Prețul
1 leu și 50 bani.

4) **Calendarul Bloc, American**: 1 leu și 25 bani.

5) **Parasiții**, nuvele de B. S. de la Vrancea, 1 vo-
lum: 4 lei.

6) **Basme**, culese de Dumitru Stăncescu, 1 volum
4 lei.

7) **Cerbul de aur** cu ilustrațiunile de Jichidi... 1
volum: 4 lei.

8) **Poezii (Ediția II-a)** de Th. M. Stoenescu 1 vo-
lum broșat: 4 lei.

9) **Poezii (Ediția II-a)** de Th. M. Stoenescu 1 vo-
lum în legătură de lux: 6 lei.

Rez.

Pentru Anul Nou **PREMIUL COPILOR** Pentru Anul Nou
 oferit de adm. „Revistei Literare“.

D-nii abonați ai Revistei Literare care, de la primirea acestui număr și **cel mult până la 5 Decembre, 1892** ne vor trimite prin mandat postal și direct la administrațiune, costul abonamentului pe un an înainte 20 lei, plus 1 leu și 75 bani pentru transport, vor primi **gratis**, în ori-ce localitate a țerei **12 jucării** de copii, pe ales, din cele anunțate mai jos.

D-nii abonați care vor trimite abonamentul pe 6 luni înainte (10 lei) plus 1,75 pentru transport, vor primi numai **5 jucării** din cele anunțate mai jos.

Aceste jucării, care nu se pot cumpăra de pe la magazinele din țară fără 3 și 4 lei fie-care, sunt deja comandate de administrația noastră direct la fabrică, convenindu-i ast fel a le oferi ca premii, procurând copiilor cea mai neașteptată surpriză de anul nou.

Persoanele care nu sunt abonate la revistă, și care nu voesc să cumpere din aceste jucării, pot comanda din ele la administrația noastră, trimițând costul prin mandat postal dupe prețurile notate. Comandele nu se primesc însă de cât cel mult până la 5 Decembre 1892, alt-fel neavând timpul să sosească înainte de anul nou.

1) Album de fotografii	1.50
2) „ Universal 178 strade.	1.50
3) Animale de cauciuc diferite	1.—
4) Arca lui Noe.	1.20
5) Papușe îmbrăcată	1.50
6) Biberon.	1.—
7) Cutii cu jucării diverse	1.50
8) „ compasuri	1.50
9) „ tacâmuri	1.50
10) „ creioane culorete.	1.—
11) „ mosorașe de ață	1.—
12) „ mobile	1.50
13) „ parfumuri	1.50
14) „ flori și fructe	1.50
15) „ soldați	1.50
16) Pungă	1.—
17) Ramă de fotografii	1.—
18) Carnet	1.—
19) Joc de cerc	1.—
20) Drum de fier cu 6 vagoane.	1.—
21) Cal	1.—
22) Cățel	1.—
23) Trâmbiță	1.—
24) Clarinet	1.—
25) Casetă	1.—
26) Coardă pentru sărit	1.—
27) Biciușcă	1.—
28) Joc de damă.	1.—

29) Draci în cutie	1.—
30) Elefant	1.—
31) Calimări	1.—
32) Etageră sculptată	1.—
33) Evantaliu țigară.	1.—
34) Evantaliu buchet	1.—
35) „ butelie	1.—
36) Biciu	1.—
37) Mașină de bucate	1.—
38) Pușcă	1.50
39) Armonică	1.50
40) Joc de curse	2.—
41) „ cuburi T. Eifel	2.—
42) „ de Domino	1.—
43) „ de loto	1.50
44) „ de nain-jaune	1.50
45) „ de răbdare	1.—
46) „ de ruletă	1.50
47) „ automatie	1.—
48) Ochean.	1.—
49) Ochelari	1.—
50) Ceasornic cu lanț	1.—
51) Miel alb	1.—
52) Necesari cu ace	1.—
53) „ cu croșete.	1.—
54) „ de voiagiū	1.—
55) Omnibus cu 2 cai	2.—
56) Unelte de grădinărie	1.—
57) Paiață	1.—
58) Coșulețe diferite	1.—
59) Panoplie	1.—
60) Pianino.	1.50
61) Pistol	1.50
62) Pompă cu abur	1.50
63) Portofoliu	1.—
64) Portmoneu	1.—
65) Postalion	2.—
66) Privighetoare cântătoare	1.50
67) Sabie	1.—
68) Raniță	1.—
69) Serviciu de ceai	1.50
70) „ de bucatărie	1.50
71) Maimuța legănătoare	1.—
72) Tobă	1.—
73) Timbale	1.—
74) Toaletă de buzunar cu foarfeci	1.—
75) Sfirlează	1.—
76) Tramvai cu 6 roate	1.50
77) Velociped	2.—
78) Vioară	2.—
79) Trăsură.	2.—
80) Cabrioletă	2.—

Orî-cine se va înscrie ca abonată nouă la Revista Literară, plătiind costul abonamentului înainte înconștiunilor de mai sus, are dreptul la acest premiu, ca și vechii noștri abonați.

Administrația.